

Nacionalinis Savanorystės Standartas

MUMS RŪPI KIEKVIENAS SAVANORIS

2026

NACIONALINIS SAVANORYSTĖS STANDARTAS

Turinys

Įvadas	3
<u>Sąvokos</u>	5
Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pažangus lygmuo (KSPO II)	7

Įvadas

Šis dokumentas yra savanorių koordinavimo kokybės standartas, kurį parengė 16 organizacijų atstovai. Šį projektą kūrėme remdamiesi savanorių koordinavimo patirtimi, atsižvelgdami į savanorius pasitelkiančių organizacijų įvairovę, savanorių saugumą ir siekdami sukurti standartą, kuris užtikrintų saugų ir sklandų savanorystės procesą tiek savanoriams, tiek organizacijoms.

Savanorių koordinavimo kokybės standartą sudaro trys lygmenys: pagrindinis ir pažangus lygmenys priimančiosioms organizacijoms ir savanorystės koordinavimo lygmuo. Galite skaityti visus lygmenis arba dalimis, atsižvelgiant į Jūsų poreikius.

Trumpai apie lygmenis:

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pagrindinis lygmuo (KSPO I) – standartas skirtas tomis organizacijoms, kurios prisiima atsakomybę už saugią ir struktūruotą savanorių patirtį (sutartys, vaidmenys, įvedimas, palydėjimas, grįžtamasis ryšys) ir žengia link apgalvoto savanorių įtraukimo į kasdienę veiklą.

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pažangus lygmuo (KSPO II) – standartas skirtas organizacijoms, kurios jau įgyvendina pagrindinio lygmens sąlygas ir žengia toliau – savanorystę integruoja į ilgalaikius planus, renka ir analizuoja duomenis apie savanorišką veiklą, taiko apgalvotą atranką ir mokymus, užtikrina gilesnį asmeninį palydėjimą, ugdymą bei socialinę įtrauktį. Taip savanorystė tampa ne tik gerai organizuota veikla, bet ir sąmoningai valdoma organizacijos stiprybe bei poveikio bendruomenei būdu.

Kokybiškai savanorystę koordinuojanti organizacija (KSKO) – standartas skirtas organizacijoms, kurios savanorystės plėtojimą laiko vienu iš pagrindinių savo tikslų ir stiprina savanorystės sistemą – padeda ir konsultuoja priimančiąsias organizacijas ar padalinius, taip sistemingai stiprindamos viso savanorystės lauko kokybę regioniniu ar nacionaliniu lygiu.

Rengėjai

Aistė Rutkauskienė – VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas“

Akvilė Minčinkaitė – Lietuvos Caritas

Vaida Kasulaitienė – Lietuvos Caritas

Dr. Ieva Adomaitytė-Subačienė – Vilniaus universitetas

Dr. Neringa Kurapkaitienė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras

Gerda Laumytė – VšĮ „Vaikų linija“

Ieva Rimšaitė – VšĮ „Socialinis veiksmas“

Ignė Stoškutė-Mažuknienė – VšĮ „Savanoriai vaikams“

Inga Rusinaitė-Vaitkuvienė – VšĮ „Actio Catholica Patria“

Jovita Rudnickaitė – Asociacija „Kultūristai“

Justė Šilkaitė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras

Justina Paslavičiūtė – Lietuvos skautija

Lina Petronienė – visuomeninė organizacija „Senjorų pasaulis“

Lukas Erikas Dvilevičius – VšĮ „Ne imti, bet duoti“

Mantė Puodžiukaitienė – Labdaros ir paramos centras „Maisto bankas“

Milda Lukoševičiūtė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras

Neringa Sukauskaitė – Maltos Ordino pagalbos tarnyba

Rūta Marcinkevičė – Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugija

Vytautė Paškevičiūtė-Masiukienė – Vilniaus Arkos bendruomenė

Vladas Polevičius – VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas“

Sąvokos

Grįžtamasis ryšys – atsakas į asmens veiksmus, kurio tikslas padėti suprasti, kas sekasi gerai, ką reikėtų keisti ir kaip toliau tobulėti. Grįžtamasis ryšys padeda savanoriams ir organizacijai geriau suderinti tarpusavio veikimą ir skatina tobulėjimą.

Į(si)vertinimas – sąmoningas savanorio ir/ar organizacijos patirties, sukurtos vertės ir augimo vertinimo procesas. Atliekamas individualiai ir/ar reflektuojant kartu su atsakingu organizacijos asmeniu ar grupe.

Koordinuojančioji organizacija (KO) – Lietuvos Respublikoje veikianti nevyriausybinė organizacija, koordinuojanti ir užtikrinanti savanorių dalyvavimą priimančiųjų organizacijų organizuojamose savanoriškose veiklose.

Kuruoti (lot. curare – gydyti, globoti) – prižiūrėti, rūpintis asmeniu ar dalyku. Kuratorius savanorystėje yra asmuo, kuris lydi ir kryptingai vysto savanorių veiklas – ne tik organizuoja ar prižiūri, bet ir reflektuoja, teikia grįžtamąjį ryšį, padeda savanoriams atrasti prasmę, kryptį bei augimo galimybes. Kuruoti savanorius gali ir koordinatorius bei mentorius, priklausomai nuo organizacijos struktūros.

Mažiau galimybių turintis žmogus – žmogus, neturintis tokių pat sąlygų kaip kiti bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir/ar sveikatos problemų.

Mentorius – asmuo, kuris padeda savanoriui augti, tobulėti ir priimti savarankiškus sprendimus, dalindamasis savo patirtimi ir įžvalgomis. Mentorius palydi savanorį konsultuojant ir mokantis iš patirties. Mentorystę gali teikti ir kuratorius ar koordinatorius.

Neformalusis ugdymas – kryptinga ugdomoji veikla, padedanti žmogui tapti sąmoninga asmenybe, sugebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai veikti savo bendruomenėje.

Priimančioji organizacija (PO) – Lietuvos Respublikoje veikiantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo arba tarptautinės organizacijos filialas ar atstovybė, organizuojantis savanorišką veiklą savanoriams, užtikrinantis jų asmeninį ir profesinį tobulėjimą, juos konsultuojantis ir teikiantis jiems pagalbą.

Refleksija – sąmoningas asmens patirties, veiksmų ir jų rezultatų apmąstymo procesas, skirtas patirties įprasminimui, mokymuisi, sprendimų tobulinimui ir veiklos kokybės gerinimui.

Savanorio vaidmuo – asmens savanoriškai pasirinkta socialinė funkcija, pasireiškianti aktyviu įsitraukimu į pagalbos teikimą, bendruomenės poreikių atliepimą ir pozityvių socialinių pokyčių kūrimą. Dalyvaujdamas tokioje veikloje, savanoris ugdo savo socialines kompetencijas bei asmenines vertybes.

Savanoris – asmuo, kuris savo noru, nesiekdamas materialinės naudos, įsitraukia į veiklą, skirtą visuomenės gerovei, ir prisiima atsakomybę už vykdomas užduotis.

Savanorių koordinatorius – asmuo, atsakingas už savanorystės veiklą ar procesų suderinimą, organizavimą ir koordinavimą. Suderina savanorių, darbuotojų ir kitų atsakingų asmenų darbą į bendrą visumą. Gali atlikti kuratoriaus ir mentoriaus funkciją.

Savanorių palydėjimas – nuoseklus, individualus ir pasitikėjimo santykiu grįstas procesas, kuriuo siekiama užtikrinti savanorio emocinį saugumą, padėti jam atrasti ir priimti savo vaidmenį, integruotis į organizaciją ir įprasminti patirtį bei įgytas kompetencijas.

Suaugusiųjų švietimas – visą gyvenimą trunkantis švietimas, kurio tikslas ugdyti atvirą protą, žmogiškųjų santykių supratimą, pasaulio suvokimą, požiūrį ir etinį charakterį, derinant techninių žinių svarbą su visapusišku asmenybės ugdymu.

Šeimos savanorystė – bendradarbiavimo veikla, kai du ar daugiau šeimos narių (tėvai, vaikai, seneliai ar broliai ir seserys) kartu skiria savo laiką savanorystei organizacijoje, bendruomenėje ar savanorystės projektuose.

Virtuali savanorystė – savanoriška veikla, kuri vykdoma internetu ir nereikalauja fizinio dalyvavimo konkrečioje vietoje.

Savanoriškos Veiklos Koordinavimo Principai

Organizacija **kuria saugią ir palaikančią aplinką** skatinančią savanorių ugdymąsi.

Organizacija **rūpinasi bendravimu ir bendradarbiavimu** tarp savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių bei savanoriškos veiklos naudos gavėjų.

Organizacija **užtikrina savanoriškos veiklos naudą ir prasmę** visuomenei ir asmeniui - savanoriui.

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pažangus lygmuo (KSPO II)

1. Valdymas ir organizacijos įsipareigojimas

Duomenų apsauga ir konfidencialumas

PO užtikrina atitiktį asmens duomenų apsaugos srityje bei tvarko savanorių ir klientų duomenis vadovaudamasi BDAR.

Skaidrumas ir atskaitomybė

PO įtraukia savanorius į iš anksto numatytus vidinius veiklos vertinimo procesus. PO užtikrina, kad visa informacija apie savanorišką veiklą būtų prieinama ir skaidri savanoriams.

Savanorių teisės ir pareigos

PO yra apsirašiusi ir geba komunikuoti apie savanorių teises ir pareigas, remiantis LR Savanoriškos veiklos įstatymu.

Savanorystės sutartis ar susitarimas

Savanoriška veikla įgyvendinama žodiniu arba rašytiniu susitarimu tarp KO ir/ar PO ir savanorio.

Saugumas savanoriškoje veikloje

PO imasi visų reikalingų veiksmų klientams ir savanoriams apsaugoti. Priimant pažeidžiamas grupes ar nepilnamečius, sistemingai įvertina galimas rizikas ir numato proporcingas saugumo priemones.

2. Įgyvendinimas

Savanoriškų veiklų parengimas

Prieš pradėdant atranką, PO pasiruošia savanorių priėmimui:

- Savanorių vaidmenys derinami su PO tikslais ir vertybėmis; savanorystė integruojama į organizacijos strategiją, metinius tikslus ar steigimo dokumentus.
- Apibrėžiant savanorių vaidmenis, parengiami konkrečios veiklos aprašymai.
- PO numato savanorių veiklos įprasminimą.
- Savanorių vaidmenys derinami pagal PO ir savanorių poreikius.

Savanorių kvietimas

- PO yra deleguota savanorių kvietimo atsakomybė.
- PO skaitmeninėje erdvėje pateikia savanorystės galimybes ir veiklų aprašymus.
- PO proaktyviai pristato savanorystės galimybes renginiuose ir kitose organizacijose.
- Savanoriškos veiklos kvietimai prieinami įvairioms visuomenės grupėms.

Savanorių atrankos procedūros

- PO užtikrina skaidrią ir sąžiningą savanorių atranką.
- PO numato savanoriams atrankos kriterijus.
- PO yra deleguota atsakomybė už savanorių atranką.
- PO nuolat vertina ir tobulina atrankos procesą, atsižvelgdama į grįžtamąjį ryšį ir organizacijos kontekstą.

Virtualios savanorystės įgyvendinimas

Užduotys pritaikomos virtualiai savanoriškai veiklai. Užtikrinamas saugus naudojimasis technologijomis. Savanoriams suteikiama prieiga prie saugių skaitmeninių įrankių ir platformų.

3. Savanorių mokymas ir palydėjimas

Savanorių įvedimas

- Savanoriai gauna išsamią, suprantamą ir jiems aktualią informaciją apie PO.
- Pristatoma organizacijos misija, vertybės ir sprendžiamos visuomeninės problemos.
- Savanoriai supažindinami su atsakingu asmeniu ir komunikacijos tvarka.
- Darbuotojai informuojami apie naujai prisijungusius savanorius.
- Aptariamos savanorio funkcijos ir abipusiai lūkesčiai.
- Supažindinama su išlaidų kompensavimo tvarka.
- Aptariamas elgesio kodeksas ir atstovavimo nuostatai (jei taikoma).
- Aptariama, kaip organizacijoje sprendžiami konfliktai.
- Supažindinama su darbo vieta, vidaus tvarka; pravedamas saugumo instruktažas.

Savanorių mokymai

- PO užtikrina įvadinį savanorių apmokymą individualiai ar grupėje.
- PO rengia reguliarius mokymus ir/ar refleksijas.
- PO sudaro sąlygas neformaliajam savanorių ugdymuisi.

- Savanoriai gali gauti pažymėjimą, pagrindžiantį dalyvavimą mokymuose.

Savanoriškų veiklų planavimas ir peržiūrėjimas

Savanorių veiklos planuojamos atsižvelgiant į kintančius PO ir savanorio poreikius. Savanoriams sudaromos sąlygos inicijuoti ir kurti veiklas. PO užtikrina nenutrūkstamą savanorių koordinavimą.

Savanorių asmeninis palydėjimas

- Palydėjimas taikomas, kuomet savanoriai dirba santykyje su žmonėmis ilgalaikiame ar intensyviame procese.
- Mažiau galimybių turintiems savanoriams suteikiamas asmeninis ir/ar grupinis palydėjimas.
- Savanorius lydintis asmenys gauna palaikymą iš organizacijos administracijos.
- Savanoriams suteikiama pagalba sprendžiant iššūkius savanoriškoje veikloje.

Savanorių motyvacija ir skatinimas

PO sistemingai palaiko ir stiprina savanorių motyvaciją, siekdama išlaikyti savanorius.

Savanoriškos veiklos įsivertinimas su savanoriais

- PO ir savanoris įvardina savanoriškos veiklos rezultatus ir indėlį.
- Savanoris ir PO suteikia grįžtamąjį ryšį vieni kitiems.
- PO sudaro sąlygas savanoriams reguliariai pastebėti ir įvardyti ugdymosi rezultatus.

Savanorystės procesų įsivertinimas ir koregavimas

Įsivertinimas vyksta kartą per metus ar dažniau. PO parengia ir įgyvendina veiksmų planą savanorystės proceso tobulinimui ar tęstinumui.

Savanoriškų veiklų viešinimas

- PO viešina savanoriškos veiklos rezultatus.
- Savanorių kuriama vertė pristatoma metinėje organizacijos veiklos ataskaitoje.
- PO sudaro sąlygas savanoriams dalintis savanorystės patirtimi.

4. Savanorystės užbaigimas

Atsisveikinimas ir padėkojimas savanoriams

Įgyvendinus sutartyje numatytas sąlygas ar pasibaigus savanoriškos veiklos terminui, numatytas atsisveikinimo procesas. Savanoriams išreiškiama padėka individualiai ir/ar grupėje.

Pažymėjimų išdavimas

PO sudaro sąlygas savanoriui aptarti pasiekimus ir įgytas kompetencijas. Savanoriui išduodamas pažymėjimas, patvirtinantis atliktą savanorišką veiklą ir įgytas kompetencijas.